

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

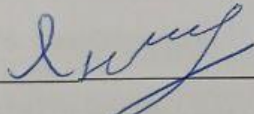
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЇ

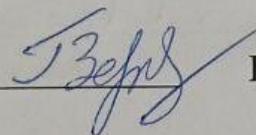
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ОЗДОРОВЕННЯ ТА ФІЗКУЛЬТУРНО-
СПОРТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

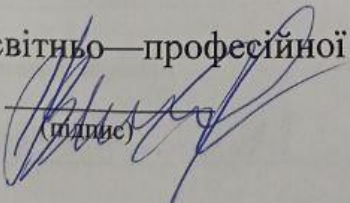
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Програма розвитку дитячо-юнацького футболу в Україні»

Здобувача вищої освіти другого магістерського рівня, II курсу, ФКМз-21-1
групи, спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»,
освітня програма «Фізична культура і спорт»

 Янковий Євген Володимирович.

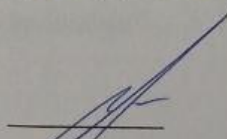
Науковий керівник Гаврилюк В. О., кандидат пед. наук.
доцент
(підпис)

Керівник освітньо-професійної
програми Крупеня С.В. к. фіз-вих. н., доцент
(підпис)

Допущено до захисту за рішенням кафедри фізичного виховання, спорту та
здоров'я

протокол від « 19 » 01 2022 № 10

Завідувач
Кафедри

(підпис)

О.М. Лаврентьєв. кандидат наук з фізичного
виховання і спорту, доцент

Регистрація № 1231.01.2024

(дата)

(підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

09.02.24

(до захисту, на доопрацювання)

09.01.24

(дата)

(підпис)

Результат захисту

82 (B) / 4

(оцінка)

09.02.24

(дата)

(підпис)

Голова комісії:

(підпис)

Г. Р. Гребан

(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

(підпис)

О. М. Мазуренко

(ініціали, прізвище)

(підпис)

Р. В. Голованенко

(ініціали, прізвище)

(підпис)

І. В. Рачук

(ініціали, прізвище)

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1.Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	21		
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	41		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 10	6		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	—		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	10		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	41		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	82		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100 - бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
82.	B	4	09.02.24	Бредак Г. П. Лавренко О. М. Гончаренко Р. В. Календа І. В. Степура Т. М.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	B	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	EX	2 (незадовільно)

Затверджую

Завідувач кафедри фізичного виховання,
спорту та здоров'я

О.М. Лаврентьєв

30 « 11 » 2022р.

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну)
роботу здобувачу вищої освіти
Янковий Євген Володимирович
(прізвище, ім'я, по батькові)**

Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи: «Програма розвитку дитячо-юнацького футболу в Україні»

Затверджена наказом ректора від « 15 » грудня 2021 № ____

1. Строк здачі закінченої роботи 12.01.2023
2. Цільова установка

Мета роботи - визначити ефективність ігрової діяльності щодо розвитку швидкісно-силових здібностей учнів шкільного віку.

Об'єкт дослідження розвиток дитячо-юнацького футболу.

Предмет дослідження - методи технічної підготовки юних футболістів.

База дослідження - ФОП Янковий Бучанська академія спорту Київської обл.

3. Вихідні дані до роботи

4. **Перелік графічного матеріалу** - 4 таблиці та 2 рисунка.

5. **Зміст випускної кваліфікаційної роботи**

Теоретичні аспекти дослідження техніко-тактична підготовленість юних футболістів у відповідності до сучасних умов розвитку футболу в Україні
Сутність понять «технічної підготовки юних футболістів», «план розвитку»
методів технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі.
Організаційні процеси технічної підготовки юних футболістів
Формування рухових якостей футболістів

Основні теоретичні концепції планування та розвитку футболу в Україні
Аналіз дослідження технічної підготовки юних футболістів
Актуальність теми «дослідження»
Практичні основи дослідження організації роботи з розвитку футболу в Україні
Проведення експериментального дослідження програми розвитку дитячо-юнацького футболу на прикладі Бучанської академії спорту Київської обл.
Кількісний та якісний аналіз ефективності використання методів технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі

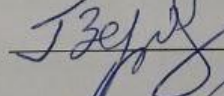
6. Календарний план виконання роботи

№ п\п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Вибір та закріплення теми для кваліфікаційної роботи	грудень 2022	28.12. 2022
2.	Аналіз літературних джерел, щодо написання кваліфікаційної роботи	Квітень 2023	квітень 2023
3.	Визначення актуальності теми, змісту, мети, завдання, об'єкту та предмету дослідження. Написання першого розділу роботи	травень 2023	травень 2023
4.	Визначення методики для формування та проведення педагогічного експерименту. Написання другого розділу роботи	вересень 2023	вересень 2023
5.	Впровадження розроблених методик за результатами педагогічного експерименту та написання третього розділу роботи	листопад 2023	30.11. 2023
6.	Формування загальних висновків	грудень 2023	13.12. 2023
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	січень 2024	12.01. 2024
8.	Отримання відгуків від зовнішніх рецензентів та наукового керівника	січень 2024	20.01.2024
9.	Захист кваліфікаційної роботи	січень 2024	24.01.2024

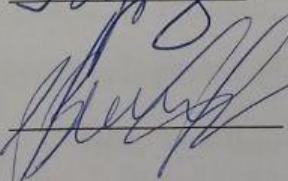
7. Дата видачі завдання

«15» грудня 2022 р.

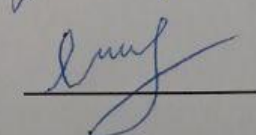
8. Керівник кваліфікаційної роботи

 В.О. Гаврилюк

9. Керівник ОПП

 С.Ю. Крупеня

10. Завдання до виконання отримав
здобувач вищої освіти

 Є.В. Янковий

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ І.	
1. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ФУТБОЛУ В УКРАЇНІ.....	16
1.1. Техніко-тактична підготовленість юних футболістів у відповідності до сучасних умов розвитку футболу в Україні.....	16
1.2. Форми проведення занять у навчально-тренувальному процесі юних футболістів.....	18
1.3. Методи технічної підготовки юних футболістів.....	20
Висновки до І розділу.....	23
РОЗДІЛ ІІ.	
МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	24
2.1. Методи дослідження	24
2.2. Організація дослідження.....	26
Висновки до І І розділу	29
РОЗДІЛ ІІІ.	
3.ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ФУТБОЛУ В У УКРАЇНІ ЗВСОБАМИ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	30
3.1. Ефективність використання методів технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі.....	30
3.2. Методичні рекомендації щодо програми розвитку дитячо-юнацького футболу	31
Висновки до ІІІ розділу	35
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

Актуальність теми. Загальновідомо, що одним із пріоритетних завдань кожної країни є виховання гідної зміни – підростаючого покоління,

покликаного в недалекому майбутньому вирішувати всі проблеми, що перешкоджають процвітанню держави. Це завдання особливо актуальне для України як молодої самостійної держави з перехідною економікою, яка зазнає на етапі становлення нової формації цілу низку труднощів політичного, економічного та матеріального характеру, а тепер ще й в умовах післявоєнного часу. Умови, що склалися значною мірою погіршуються згубним впливом на фізичне та духовне здоров'я школярів наркоманії, алкоголізму, тютюнопаління, культу сексу та насильства, які все більш наполегливо намагаються впровадити в побут населення махрові ділки з країн [3].

Не секрет, що футбол є найпопулярнішою у світі грою, якою захоплюються мільйони хлопчаків та дівчат. Футбол носить титул "короля спорту", тому йому по праву належать пріоритети у фізичному та духовному розвитку підростаючого покоління.

Футбол в Україні є невід'ємною частиною фізичного виховання та спорту, важливим фактором зміцнення здоров'я населення, популярним видовищем.

За роки незалежності України багато зроблено для удосконалення управління розвитком футболу. Закінчено роботу із створення обласних федерацій футболу як юридичних осіб. Міністерством спорту делеговано Федерації футболу (далі — Федерація) окремі повноваження щодо забезпечення розвитку футболу [4].

Статутні та регламентні документи Федерації приведено у відповідність із законодавством, статутними і регламентними нормами Міжнародної федерації футбольних асоціацій (ФІФА) та Союзу європейських футбольних асоціацій (УЄФА).

Федерація успішно проводить роботу з організації всеукраїнських змагань, розвитку професіонального, дитячо-юнацького, студентського, аматорського, пляжного футболу, фут залу та футболу інвалідів [6].

Професіональна футбольна ліга (далі — ПФЛ) об'єднує 64 професіональні футбольні клуби. У всеукраїнських змаганнях беруть участь 79 професіональних команд, у яких налічується 1858 футболістів (вища ліга — 386, перша — 415, друга — 1057), у тому числі 112 футболістів-іноземців. Футболісти, які беруть участь у змаганнях клубів ліги, набули статусу спортсменів-професіоналів.

Проте, в даний час назріла необхідність перегляду системи підготовки спортивного резерву у футболі, що традиційно склалася. Загальновідомо, що за останні 10-15 років національна збірна команда, як і провідні клубні команди країни, втратила лідируючі позиції у світовому та європейському футбольних рейтингах. Вищевикладене диктує необхідність пошуку шляхів оптимізації процесу підготовки нових футболістів [2].

У футболі є ще одна цінна якість — він універсальний. Так, систематичні заняття футболом роблять на організм усебічний вплив, підвищують загальний рівень рухової активності, удосконалюють функціональну діяльність організму, забезпечуючи правильний фізичний розвиток. Проблеми сьогодення українського футболу багато в чому обумовлені прорахунками в побудові тренувального процесу юних футболістів, особливо середнього і старшого юнацького віку. Незважаючи на експериментальні дослідження проведених з юними футболістами, увагу фахівців продовжує приваблювати проблема оптимізації тренувальних навантажень у всіх структурних утвореннях.

За останній час в Україні та за кордоном ведуться пошуки шляхів підвищення ефективності навчання. Це викликано стрімким зростанням обсягу науково-технічної інформації і безупинним збільшенням числа людей, що навчаються. Процес навчання — це взаємозалежна діяльність викладача і його учнів, спрямована на оволодіння знаннями, навичкам й умінням. В процесі навчання викладач повинен не тільки повідомляти учням ту чи іншу інформацію, але й управляти їх активною діяльністю щодо засвоєння знань.

Однак в практиці традиційного навчання цей процес не завжди оптимально організований [1,5].

Наукове дослідження виконується згідно науково-дослідної теми Державного податкового університету на 2021-2026 роки за темою «Підвищення фізичної працездатності різних груп населення у процесі занять фізичної культури і спорту» (державний реєстраційний номер 0121U113261).

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі.

Аналіз літературних джерел свідчить про те, що у ряді робіт розкрито зміст компонентів фізичної культури в контексті основних положень теорії і методики фізичного виховання “Організаційно-методична структура учбово-тренувального процесу у футбольній школі”. Вона заснована на суровому дотриманні спадкоємності цілей і задач етапів підготовки, головною в яких є сумлінна відповідність рівня рухових можливостей і фізичної підготовленості юних футболістів ступеня складності технічних прийомів, які вивчаються.

Весь процес підготовки резерву розбитий на 4 етапи відповідно до вікових особливостей юних футболістів. На всіх етапах передбачені контрольні вимірювання і тестування, що дозволяє оцінювати в динаміці ефективність тренувального процесу і перспективність кожного футболіста.

Довгий час адміністрації футбольних шкіл ставили задачі досягнення спортивного результату, особливо не турбуючись за передачу своїх вихованців в команди майстрів, не звертаючи уваги на невідповідність рівня їх підготовленості збільшеним вимогам міжнародного футболу [41,45].

Тому базова технічна і тактична підготовленість юних футболістів не дозволяє сміливо зробити крок у “великий” футбол, створити гідну спортивну конкуренцію в клубних командах, в збірних.

Таким чином, стан дитячо-юнацького футболу, що існує на сьогоднішній день, як резерву футболу головного, наполегливо вимагає перебудови. Головною причиною положення, що створилося, на мій погляд є

забуття основних положень чудово розробленою в нашій країні теорії і методики комплексного фізичного виховання. Не секрет, що зарубіжні юні футболісти, яких наші хлопці свого часу обігравали, ставши дорослішими, нерідко беруть своєрідний реванш на рівні клубних і збірних команд.

Це багато в чому пояснюється тим, що зарубіжні тренери, які працюють з юними спортсменами, не форсують придбання високих фізичних кондицій, властивих дорослим футболістам. Вони поступово навчають “школі футболу”, враховуючи індивідуальні особливості юних футболістів і їх рухові можливості. Лише потім, удосконалюючи отриману хорошу технічну оснащеність, у міру природного розвитку організму плавно нарощують і фізичні навантаження.

Таким чином, рухові можливості учнів, складність технічних прийомів, що набувають, і швидкість на якій вони виконуються, ростуть паралельно.

Теорія і методика фізичного виховання, заснована на вивченні багаторічного практичного досвіду в області фізичного виховання, спеціальних наукових досліджень враховує викладені вище положення, але, на жаль, багатьма тренерами не використовується повною мірою в практичній роботі.

Знайомство з роботою футбольних шкіл, аналіз рівня підготовленості кандидатів і членів збірних юнацьких команд підтвердили, що причиною положення, що створилося, є не тільки повільна перебудова свідомості тренерського складу і адміністрації шкіл в необхідності підвищення, в першу чергу, якісного рівня технічної і тактичної підготовленості юних футболістів.

Вимоги світового спорту, що постійно ростуть, націлюють кожного тренера на пошук нових форм організації занять, на використання додаткових резервів для якісного підйому результатів своєї роботи.

На жаль, більшість тренерів погано уявляють собі закономірності багаторічної підготовки футболіста. Багато в чому тренерська робота ґрунтується на особистому досвіді і на самоосвіті, яка часто відсутня,

оскільки серйозних методичних розробок у нас мало, і головне, немає аналізу досвіду, накопиченого тренерами. Більш того, деякі принципи підготовки резерву мають застаріле або навіть помилкове обґрунтування [13,14,25].

На думку дослідників методика розвитку фізичних якостей футболістів, обсяг і інтенсивність засобів на перших етапах багаторічного шляху не є головною умовою досягнень. Приріст показників навантаження стає ведучим на етапах спортивного вдосконалювання, коли відбувається поступовий помірний приріст усіх бігових засобів і інтенсивності.. Це пов'язано з тим, що показники основних систем організму поступово наближаються до показників дорослих, а з іншого – відзначається їхня варіативність до сприйняття педагогічних впливів.

Робота над технікою повинна йти паралельно з ростом фізичних якостей, щоб привести її у відповідність із силою, швидкістю, спритністю, якими футболіст у даний період має. Дуже важливо дати не просто фізичний вплив, а наповнити його об'єктивним змістом для наступного ігрового вдосконалювання.[13,27].

Якщо розглядати кількісні показники фізичної підготовки, то відзначимо, що рівень розвитку дітей різний, тому не може бути рекомендацій, однакових для всіх. Рівень навантаження здійснюється за принципом «не нашкодь» - тільки цією умовою повинен керуватися тренер у початкових навчальних групах 11-15 років - розвиток швидкісно-силових якостей [10,18].

За результатами аналізу науково-методичної літератури можна стверджувати, що цілеспрямоване вдосконалювання побудоване з урахуванням особливостей вікового розвитку футболістів і може бути основою тренувального процесу без травм і гарного рівня майстерності надалі. Характерною рисою динаміки навантажень є нерівномірність розподілу обсягів тренувальних засобів по етапах. У кожному конкретному випадку величина навантаження визначається індивідуально, враховуючи обсяг інших засобів і контингент, що займаються [24,40].

Значну увагу в дослідженнях науковців А.В. Дулібського, Т. В. Михайлова, О.В. Соломонко приділено і змісту та структурі ефективності річного циклу тренувань футболістів залежить від спрямованості тренувальних засобів, обсягу та інтенсивності тренувальних навантажень, а також від правильного вибору форм проведення таких занять у тренувальному процесі на всіх етапах підготовки. Великий вплив на рівень підготовленості юних футболістів упродовж річного циклу підготовки здійснюється через правильне дозування обсягу та інтенсивності тренувальних навантажень в річному циклі підготовки. [12,33,34,40].

Однак, як зазначають такі науковці як А.С. Ровний, С.В. І. Стасюк, А.І. Шамардин, нові політичні та економічні умови, що склалися в Україні, потребують вивчення ряду педагогічних впливів і методичних положень, які забезпечували б підвищення саме швидкісно-силових здібностей підростаючого покоління [36].

Аналіз літературних джерел свідчить що футбольні клуби, особливо вищої ліги, велику увагу приділяють розвитку дитячого та юнацького футболу. Особлива увага цьому питанню приділяється в клубах: «Шахтар», «Динамо» Київ, «Дніпро», програми розвитку дитячого і юнацького футболу яких ураховують усі аспекти цього питання й розраховані не на один рік. [5,14].

Актуальність теми полягає в тому, що вперше робиться спроба наукового аналізу розвитку дитячо-юнацького футболу в Україні.

Мета магістерської роботи – проаналізувати проблему розвитку дитячо-юнацького футболу в Україні та сформулювати можливі сильні напрямки його подальшого розвитку.

Завданнями дослідження є:

- на основі аналізу матеріалів літературних джерел з'ясувати сучасний стан реалізації досліджуваної теми в Україні;

- обґрунтувати теоретико-методичні положення, пов'язані з фізичною підготовкою футболістів та відбором дітей на етапах багаторічного тренування;
- обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання методів технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі;
- розробити методичні рекомендації щодо програми розвитку дитячо-юнацького футболу.

Об'єкт дослідження – розвиток дитячо-юнацького футболу.

База досліджень — Бучанська академія спорту Київської обл.

Предмет дослідження — методи технічної підготовки юних футболістів.

Методи дослідження:

1. Аналіз і узагальнення філософської, спортивної та педагогічної літератури та методики фізичного виховання з проблеми дослідження.
2. Методи оцінки технічної підготовки юних футболістів.
3. Антропометричні методи дослідження.
3. Педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження, педагогічне тестування, педагогічний експеримент).
4. Методи математичної статистики.

Науково-практична значимість одержаних результатів. полягає в тому, що розроблені методичні рекомендації щодо програми розвитку дитячо-юнацького футболу в країні.

Розроблена програма розвитку дитячо-юнацького футболу може бути використана тренерами та вчителями фізичної культури при плануванні та проведенні занять.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження опубліковано в ...

РОЗДІЛ I

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ФУТБОЛУ В УКРАЇНІ

1.1. Техніко-тактична підготовленість юних футболістів у відповідності до сучасних умов розвитку футболу в Україні.

Теоретичний аналіз науково-методичної та спортивної літератури підтвердив, що існує велика кількість методів удосконалення процесу техніко-тактичної підготовленості футболістів [13,15].

Однак, проблема удосконалення техніко-тактичних дій юних футболістів на сучасному етапі розвитку футболу ще не знайшла свого остаточного вирішення і слабо висвітлена в науковій літературі [19,33].

Науковцями, за допомогою анкетування і аналізу відповідей тренерів Другої, Першої та Прем'єр ліги була одержана інформація, яка підтвердила важливість та потребу наукового дослідження удосконалення техніко-тактичної підготовленості національних та клубних команд України з урахуванням показників змагальної діяльності, які демонструють провідні команди Європи та світу.

На запитання щодо ефективності тактики зонної побудови гри футболістів у фазі захисту та атаки відповіді респондентів відрізнялися. Так 86 % респондентів тактику зонної гри у захисті оцінили як найбільш ефективну на сучасному етапі розвитку футболу. Водночас про ефективність застосування тактики зонної гри у фазі нападу виникли певні розбіжності у відповідях респондентів, 53,2 % вважають, що застосування даної концепції у нападі є ефективною, а на думку 46,8 % респондентів є недоцільним застосування тактики зонної побудови гри у нападі [27].

Значна кількість тренерів (59,5 %) стверджує, що найважче виконувати техніко-тактичні дії у зоні біля воріт суперника. Менша кількість респондентів (37,6%) схильна до думки, що складно виконувати техніко-тактичні дії у центральній зоні ігрового поля, і лише 3,0 % тренерів відповіли, що в зоні біля власних воріт (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Показники інтегральної оцінки техніко-тактичних
дій в окремих зонах ігрового поля**

Показники	Біля воріт суперника (%)	Центр поля (%)	Біля власних воріт (%)
Інтенсивність	37,5	50	12,5
Ефективність	18,7	37,6	43,7
Складність	59,5	37,6	3,0

Більшість опитуваних тренерів 84,5 % відповіли що тактична система гри впливає на функції гравців під час матчу і 15,7 % опитуваних відповіло, що жодного впливу не здійснює[17,23,34].

Вибір тої чи іншої тактичної побудови визначає індивідуальні функції гравців у змагальній діяльності та в майбутньому визначає специфіку їх тренувального процесу.

Щодо ефективності тої чи іншої тактичної системи значна кількість респондентів (50,6%) вважає тактичну систему гри 1-4-3-3 найбільш ефективною на сучасному етапі розвитку футболу. Тактичній системі 1-4-4-2 перевагу надали 33,2 % респондентів, тактичній системі 1-4-5-1 – 12,3 % респондентів та 4,1 % іншим тактичним системам (рис.1).

Ефективність тактичної системи 1-4-3-3 підтверджує те, що велика кількість провідних команд у побудові гри використовує дану тактичну систему, а саме: національна збірна Іспанії, яка є володарем Кубка світу 2010 р. та Європи 2008 р., 2012 р., національна збірна Німеччини – володар Кубка світу 2014 р., футбольний клуб ФК "Барселона" – володар Кубка Ліги чемпіонів 2011р., а також більша частина клубних і збірних європейських та світових команд.

1.2 Форми проведення занять у навчально-тренувальному процесі юних футболістів.

Структура та зміст тренувальних навантажень в основному спрямована на технічну, тактичну та фізичну підготовки. Тривалості та зміст видів підготовки впливають на частоту та тривалість розвитку спортивної форми у річному циклі підготовки [5,14, 29].

Дослідниками встановлено, що у процесі річного циклу підготовки дитячоюнацьких команд з футболу необхідно використовувати такі форми проведення тренувальних занять з кваліфікованими футболістами:

- загальнокомандна, групова;
- не індивідуалізована, групова;
- індивідуалізована, командна;
- індивідуалізована, командна;
- не індивідуалізована, індивідуалізовано-самостійна.

В першу чергу фахівці радять збільшити кількість тренувальних занять за груповою індивідуалізованою та індивідуально-самостійною формами організації діяльності футболістів. Саме на цих заняттях у найбільшій мірі здійснювалося впровадження авторських програм удосконалення техніко-тактичної підготовленості футболістів [17].

Перерозподіл форм проведення тренувальних занять, дозволяє більш оптимально здійснювати тренерські впливи щодо підвищення рівня спортивної підготовленості юних футболістів [4,10].

Для досягнення високого рівня спортивної майстерності, в перспективі, кожен етап багаторічної підготовки футболістів висуває високі вимоги, не тільки до змісту тренувального процесу, але і до організації діяльності дитячого тренера. Іншими словами, прогрес сучасного футболу детермінований системою багаторічної та кваліфікованої діяльності тренера, а тим самим і ефективним функціонуванням системи підготовки спортивного резерву [5, 13, 28-32]

Саме тому, головним критерієм успішності роботи дитячо-юнацької спортивної школи, як і критерієм оцінки ефективності роботи тренера, повинні бути не спортивні досягнення команд, кількість підготовлених

розрядників, а індивідуальний розвиток і особистий спортивний зріст гравця, якість процесу навчання і гри команди в цілому [3,7,15,35].

Такі відмінності впливають з цілей, завдань, а також особливостей стратегії підготовки спортсменів. Видається, що саме цільова спрямованість на довгострокову підготовку перспективних футболістів повинна визначати технологічну стратегію управління процесом їх навчання.

Система змагань у дитячо-юнацькому футболі, не відповідає віковим особливостям і стратегічній меті підготовки спортивного резерву. Дана проблема, найімовірніше вважається однією з головних у вітчизняній системі багаторічної підготовки футболістів [26].

Як правило, навіть володіючи необхідною теоретико-методичною базою знань, дитячий тренер не завжди використовує їх на практиці, віддаючи перевагу засобам і методам, які спрямовані на форсування тренувального процесу і забезпечення поточного спортивного результату а не на поступову, тривалу підготовку кваліфікованого гравця для професійних і національних збірних команд різного рівня [6, 9,21].

1.3. Методи технічної підготовки юних футболістів.

Під технічною підготовкою розуміють ступінь освоєння спортсменом техніки виду спорту відповідної до особливостей даної спортивної дисципліни й спрямованої на досягнення високих результатів [8, 14].

Основним завданням технічної підготовки юного футболіста є навчання його основам техніки змагальної діяльності та вправ, що служать засобами тренування, а також удосконалювання форм спортивної техніки.

Процес технічної підготовки здійснюється протягом усього багаторічного тренування футболіста. У зв'язку, із чим такий процес підрозділяють на кілька основних стадій:

- стадію базової технічної підготовки;
- стадію поглибленого технічного вдосконалювання й досягнення вищої спортивно-технічної майстерності;

- стадію збереження спортивно-технічної майстерності.

Кожна стадія включає етапи, що полягають із річних циклів.

Звідси випливає, що процес оволодіння й удосконалювання техніки рухів у рамках річного циклу тренування у юних спортсменів багато в чому залежить від закономірностей придбання, збереження й подальшого розвитку спортивної форми. У зв'язку із цим, у річному циклі, можна виділити 3 етапи технічної підготовки:

1) Пошуковий. Він спрямований на формування нової техніки змагальних дій, поліпшення передумов її практичного освоєння, розучування (або удосконалення) окремих рухів, що входять до складу змагальних дій;

2) Стабілізації. Він спрямований на поглиблене освоєння й закріплення цілісних навичок змагальних дій;

3) Адаптивного вдосконалювання, який спрямований на вдосконалювання сформованих навичок, збільшення діапазону їх доцільної варіативності, стабільності, надійності стосовно до умов основних змагань[18,24].

Таким чином, основним завданням технічної підготовки є становлення таких навичок виконання змагальних дій, які дозволили б футболістові найбільш ефективно використовувати свої можливості в змаганнях. Іншими словами, головна мета технічної підготовки — формування його технічної підготовленості [4,8,9].

Основа техніки — це сукупність тих ланок і частин динамічної, кінематичної й ритмічної структури руху, які необхідні для розв'язання рухового завдання певним способом. Випадання або порушення хоча б одного елемента в даній сукупності унеможлиблює виконання рухового завдання [4,25].

Деталі техніки — це другорядні особливості руху, що не порушують його основного механізму. Вони можуть бути різними в різних спортсменів і в більшості випадків залежать від їхніх індивідуальних морфологічних і функціональних особливостей. Правильне використання індивідуальних

особливостей характеризує індивідуальну техніку, яка для даного гравця є найбільш результативною[23].

Обсяг техніки визначається сукупністю технічних прийомів, якими володіє футболіст. Збільшення змагального обсягу техніки досягається за допомогою постійного розучування нових прийомів і вдосконалювання вже освоєних у різних ситуаціях. Технічні прийоми можуть бути освоєні на рівні рухових умінь або рухових навичок що є основною передумовою використання їх не тільки на тренуванні, але й у стресовій ситуації (на змаганні) [25].

Приклад річного навчального плану підготовки юних футболістів наведено в (табл.1.2.).

Таблиця 1.2.

**Показники інтегральної оцінки техніко-тактичних
дій в окремих зонах ігрового поля**

№	Вид підготовки	Усього на період	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень
1.	Теоретична підготовка	6	1	1	1	1	1	1			
2.	ЗФП і СФП	131	11	15	15	14	15	16	14	15	16
3.	Технічна і тактична підготовка	96	10	9	11	13	10	12	11	10	10
4.	Інтегральна підготовка	9	1	2	2	-	-	-	1	1	2
5.	Тестування	8	4	-	-	-	-	-	-	-	4
6.	Разом	250									

В основі багаторічного процесу становлення техніко-тактичної майстерності футболіста лежать ті ж закономірності, що й при формуванні рухової дії і цілковито буде залежати від того, наскільки тренер володіє

необхідними знаннями, що дозволяють раціонально побудувати і правильно управляти навчально-тренувальним процесом в окремо взятому занятті, так і на етапах багаторічної підготовки [9,10,35,41].

Сучасний дитячий футбол розвивається шляхом підвищення вимог до всіх сторін підготовленості. Важливими завданнями підготовки юних футболістів є визначення оптимальних пропорцій у вдосконаленні фізичних якостей та техніко-тактичних навичок на всіх етапах багаторічного тренування [1, 2,3].

Найважливішими видами підготовки юних футболістів є різностороння фізична та елементарна технічна підготовка. Заняття футболом, при правильній організації педагогічного процесу — могутній засіб зміцнення здоров'я, підвищення працездатності і росту спортивної майстерності молоді.

Гра у футбол вимагає всебічної підготовки, що обумовлено часто змінюваними ігровими ситуаціями, пов'язаними з різноманітними динамічними індивідуальними і колективними діями. Футболіст виконує переважно динамічну роботу перемінної інтенсивності — веде безупинну боротьбу за м'яч з великою напругою протягом тривалого часу, застосовуючи всілякі рухи: ходьбу, біг різної інтенсивності з різкими зупинками, поворотами і стрімким прискоренням, стрибки, удари по м'ячу, силові прийоми.

Висновки до I розділу

Сучасний стан розвитку футболу в Україні свідчить про збереження та подальше зміцнення організаційних і матеріально-технічних засад, прогресивні тенденції у дитячо-юнацькому футболі.

У дослідженнях науковців відзначено що у системі підготовки повноцінного спортивного резерву у футболі рекомендується приведення системи спортивного тренування у відповідність з природним ритмом розвитку організму юних спортсменів. Фізичні якості юних спортсменів

варто як можна повніше розвивати вже на перших етапах багаторічного тренування, інакше можна упустити найпродуктивніші вікові періоди їхнього формування.

Установлено, що сучасний рівень техніко-тактичної підготовленості кваліфікованих футболістів національних та клубних команд України порівняно з провідними командами Європи та світу потребує удосконалення.

Структура та зміст техніко-тактичних дій футболістів великою мірою залежать від тактичної побудови на гру, яка визначає основні функції гравців у нападі та захисті команди. Процес удосконалення техніко-тактичної підготовленості футболістів повинен здійснюватися в рамках сучасних тактичних систем.

Характерною особливістю розвитку сучасного футболу є розширення зон функціонування гравців в ході матчу та збільшення ігрових функцій в команді.

Структура й зміст багаторічного процесу навчання футболістів повинні щорічно змінюватися, відбиваючи об'єктивну логіку спортивного удосконалювання і природні закономірності вікового розвитку. Організація і регулювання процесу тренування повинні знаходитися в суворій відповідності з поставленими завданнями.

РОЗДІЛ II

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Для вирішення завдань магістерського дослідження ми підібрали наступні методи:

- теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної та спеціальної літератури;
- педагогічне тестування;
- педагогічний експеримент;

- бесіди;
- метод математичної статистики.

У теоретичній частині роботи — проаналізувати наукову, спортивну, методичну літературу у сфері фізичного виховання та спорту вищих досягнень і зробити огляд досліджень по темі. Проаналізували історичні та статистичні данні розвитку футболу у світі та Україні, пріоритети напрямів його подальшого розвитку [3,5,6,13,27,29,39].

Тренувальний макроцикл підготовки юних футболістів складається з трьох періодів підготовки: підготовчого, змагального, перехідного. Кожен з цих періодів побудований з етапів, мезоциклів і мікроциклів.

Підготовчий період у футболі складається із втягуючого, загально-підготовчого, спеціально-підготовчого і перед змагального етапів [8].

Тривалість втягуючого етапу становить в середньому 12-16 днів. На початку даного етапу більшість команд проводять медичний огляд гравців, а у середині циклу здійснюють контроль їх фізичної підготовленості (загальної та швидкісної витривалості та швидкісно-силової якостей). Втягуючий етап підготовки кваліфікованих футболістів характеризується середньою величиною навантаження, інтенсивність якої не повинна перевищувати 60-70 % від максимуму. Для даного етапу характерно застосовувати одноразові та дворазові заняття, тривалість яких складає 60-120 хв. Основна мета занять втягуючого етапу це розвиток.

Тривалість загально-підготовчого етапу становить в середньому 14-18 днів, який побудований з дворазових та одноразових занять, в останній день циклу прийнято проводити контрольну гру. Тривалість тренувальних занять 60-90 хв. Величина навантаження — середня з значною величиною навантаження. Інтенсивність навантажень змінюється від 50 до 75 % від максимуму.

Спеціально-підготовчий етап побудований в середньому з 14-18 днів. На початку даного етапу проводять відновлювальні заходи, оскільки попередній етап завершився контрольною грою. Даний етап побудований з

дворазових та трьох разових занять, тривалість яких 65-100 хв. Інтенсивність навантаження знаходиться в межах від 60 до 72 % від максимуму.

Перед змагальний етап у футболі складається в середньому з 14-18 днів, як і попередній починається з відновлювальних заходів. Даний етап побудований з дворазових тренувань, тривалістю 80-120 хв. На даному етапі рекомендовано проводити повторний медогляд та тестування гравців з метою визначення ефективності процесу підготовки. Інтенсивність навантажень становить 70-900 % від максимуму.

Змагальний період підготовки складається з 6-7-ми денних між ігрових циклів. Кожен із цих циклів починається з дня відпочинку. Упродовж змагального періоду застосовують одноразові та дворазові тренувальні заняття, тривалість яких складає 60-90 хв. Інтенсивність навантаження до 65 % від максимуму.

У процесі застосування методики розвитку швидкісно-силових здібностей засобами фізичної культури потрібно дотримуватися певного алгоритму з методики розвитку фізичних якостей.

Щодо особливостей методики розвитку швидкісно-силових здібностей в футболістів молодшого шкільного віку (у нашому дослідженні) ми враховували: вибір рухової активності; розподіл вихованців з низьким, середнім та високим рівнем фізичної підготовленості; підбір педагогічно обґрунтованих форм, засобів та методів розвитку швидкісно-силових здібностей; регулювання обсягу та інтенсивності; застосування педагогічного і оперативного контролю за станом здоров'я, фізичної та технічної їх підготовленості.

2.2. Організація дослідження

Крім розглянутих вікових особливостей розвитку досліджуваних якостей з використанням змагальних навантажень не менш важливе значення має врахування вікових особливостей розвитку швидкісно-силових здібностей у школярів різного рівня фізичного розвитку.

Дослідження проводили в умовах навчального-тренувального процесу дитячих та юнацьких секцій з футболу Бучанської академії спорту Київської обл. протягом десяти місяців. Метою центру є створення сприятливих умов для широкого вибору спортивних активностей для дітей та дорослих.

Для проведення експерименту була обрана юнацька футбольна секція з якою цілеспрямовано у процесі річного циклу підготовки використовувалися такі форми проведення тренувальних занять: загальнокомандна, групова не індивідуалізована, групова індивідуалізована, командна індивідуалізована, командна не індивідуалізована, індивідуалізовано-самостійна [19].

Загальнокомандна форма організації футболістів при проведенні тренувальних занять передбачала, що всі футболісти одночасно виконують одні завдання. При цьому може використовуватися як фронтальний, так і поточний способи виконання вправ.

Групова не індивідуалізована форма проведення тренувальних занять використовувалася у тому випадку, коли необхідно було удосконалювати техніко-тактичну підготовленість гравців з урахуванням ігрового амплуа – захисники, півзахисники, нападники, або коли гравці об'єднувалися в групу захисту та групу атаки.

При груповій індивідуалізованій формі проведення занять завдання для футболістів носили субпідрядний характер. Тобто, спочатку футболісти розбивалися на групи, в кожній з яких вони виконували специфічні для їхньої змагальної діяльності завдання. Наприклад, в групі захисників окремі завдання ставилися центральним і крайнім захисникам, у той же час передбачалися взаємодії всіх гравців лінії захисту.

При командній індивідуалізованій формі проведення заняття кожне завдання виконувалося всією командою, наприклад, стартовим складом команди, але при цьому кожному з гравців ставилися завдання відповідно до його ігрового амплуа.

Виконання тренувальних завдань з використанням командної не індивідуалізованої форми не передбачало акцентованих завдань для гравців.

У цьому випадку вони могли імпровізувати свою діяльність в рамках загальнокомандного виконання завдання.

До змісту спортивної підготовки належать такі її види: «фізична», «технічна», «тактична», «психологічна», «теоретична та інтегральна пов'язані між собою в навчально-тренувальній роботі (рис.1.1).

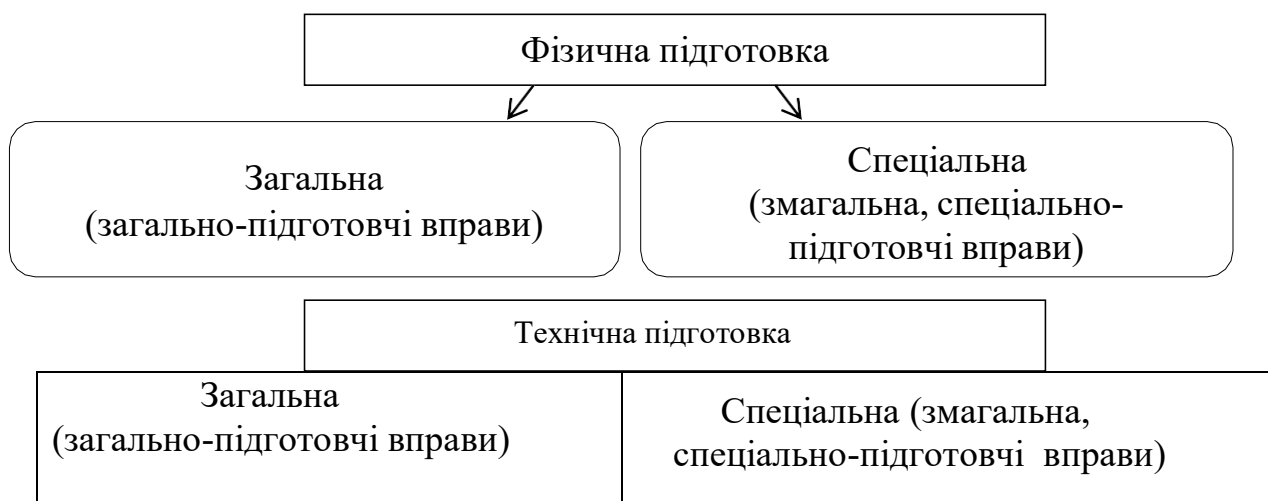

Рис.2.1. Види спортивної підготовки футболістів.

Кожен її вид має свої специфічні вимоги до фізичної підготовленості футболіста - рівнем розвитку окремих його фізичних якостей, функціональних можливостей і статурі. Саме ці відмінності необхідно враховувати при побудові змісту і методики занять з фізичної підготовки в футболі для спортсменів різного віку і кваліфікації.

На тренуваннях з футболістами, з метою удосконалення та розвитку їх фізичної підготовки використовувались такі методи: повторний, інтервальний, змінний, ігровий і змагальний.

Схема структури тренувального циклу представлена в (табл.2.1.).

Табл. 2.1.

Структура тренувального циклу юних футболістів

Тренувальні макроцикли	Підготовчий період
	Змагальний період
	Перехідний період

Тренувальні мезоцикли	Втягуючі Базові Контрольно-підготовчі Перед змагальні Змагальні
Тренувальні мікроцикли	Втягуючі Ударні Підвідні Відновлювальні

Педагогічне спостереження за тренувальним процесом футболістів проводилось систематично, протягом усього процесу.

Висновки до II розділу

Встановлено, що визначальними чинниками формування структури та змісту тренувального процесу у футболі є календар змагань, періоди підготовки та рівень підготовленості гравців.

Великий вплив на рівень підготовленості юних футболістів здійснюється через правильне дозування обсягу та інтенсивності тренувальних навантажень в річному циклі підготовки. Структура ж та зміст тренувальних навантажень спрямована на технічну, тактичну та фізичну підготовки.

Встановлено, що у процесі річного циклу підготовки ми використовували такі форми проведення тренувальних футболістами: загальнокомандна, групова неіндивідуалізована, групова індивідуалізована, командна індивідуалізована, командна неіндивідуалізована, індивідуалізовано-самостійна.

Визначено, що на етапі формуального експерименту відбулось зменшення занять загальнокомандної форми з 46,8% до 14,5%, особливо на

спеціально-підготовчому етапі, з одночасним збільшенням тренувальних занять за іншими формами.

РОЗДІЛ III

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ФУТБОЛУ В У УКРАЇНІ ЗВСОБАМИ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

3.1. Ефективність використання методів технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі.

Одна з основних умов високої ефективності системи технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі полягає в строгому врахуванні вікових та індивідуальних анатомо-фізіологічних особливостей, характерних для окремих етапів розвитку дітей і підлітків [23].

Якість побудови програм мікроциклів визначається рівнем дії тренувальних занять на організм спортсмена. Знання особливостей стомлення в результаті виконуваної роботи, характеру і тривалості протікання процесів відновлення забезпечує таке поєднання занять в мікроциклі, при якому найефективніше використовуються функціональні можливості організму, досягаються оптимальні показники працездатності, та підготовленості спортсмена.

Співвідношення тренувальних занять юних футболістів за формою проведення на етапах КЕ та ФЕ представлено в (табл.3.1.).

Табл. 3.1.

Співвідношення тренувальних занять юних футболістів за формою проведення на етапах констатувального та формувального експериментів

Форма проведення тренувальних занять	Констатувальний експеримент		Формувальний експеримент	
	підготовчого період %	Змагальний період %	підготовчого період %	Змагальний період %
Загальнокомандна	46,8	12,6	14,5	11,4
Групова не індивідуалізована	20,4	28,6	25,0	11,1
Групова індивідуалізована	8,9	14,5	10,6	22,2
Командна індивідуалізована	6,3	10,8	10,1	33,3

Командна не індивідуалізована	17,6	38,6	33,3	11,5
Індивідуалізовано самостійна	—	5,1	6,5	11,5
Усього	100	100	100	100

При індивідуалізовано-самостійній формі гравці команди виконували ігрові завдання самостійно, але при цьому необхідно було дотримуватися кожному з них специфіки ігрової ролі.

Програмою дослідження передбачалося зменшення занять загальнокомандної форми з 46,8% до 14,5%, на етапі ФЕ особливо на спеціально-підготовчому етапі, з одночасним збільшенням тренувальних занять за іншими формами.

В першу чергу збільшилася кількість тренувальних занять, що були проведені за групою індивідуалізованою та індивідуально-самостійною формами організації діяльності футболістів. Саме на цих заняттях у найбільшій мірі здійснювалося впровадження авторських програм удосконалення техніко-тактичної підготовленості футболістів.

3.2. Методичні рекомендації щодо програми розвитку дитячо-юнацького футболу.

Головна мета Програми – створення належних умов формування та розвитку системи дитячо-юнацького футболу (на території Бучанської об'єднаної територіальної громади Київської обл.), здатної забезпечити її вихід на високий рівень спортивних показників, що має сприяти процесу адаптації виду спорту до нових соціально-економічних умов і формуванню гідного спортивного резерву до збірних команд області.

Для досягнення мети Програми необхідно вирішити такі завдання:

1. Розробка системи ефективного управління дитячо-юнацького футболу з урахування особливостей територіальної громади;

2. Створення умов для залучення до занять футболом дітей, юнаків та соціально незахищених громадян;
3. Поширення системи клубної роботи у дитячо-юнацькому футболі;
4. Стимулювання розвитку рекреаційно-реабілітаційних послуг серед членів Дитячо-футбольної ліги громади, гарантування їх доступності та якості;
5. Створення системи правового і соціального захисту тренерів та юних футболістів;
6. Сприяння розвитку волонтерського руху у дитячо-юнацькому футболі ;
7. Визначення основних напрямків вдосконалення кадрового забезпечення дитячо-юнацького футболу;
8. Визначення шляхів стабільного і достатнього фінансового та матеріально-технічного забезпечення дитячо-юнацького футболу;
9. Визначення критеріїв ефективності основних напрямків розвитку дитячо-юнацького футболу;
10. Розробка і впровадження наукової обґрунтованої системи управління навчально-тренувальним процесом на етапах підготовки юних футболістів.

Програму пропонується реалізовувати у два етапи:

- перший етап (2022-2023 р.): розробка та реалізація системи програмних заходів розвитку дитячо-юнацького футболу; механізмів ринкового регулювання; рекламно-інформаційного, кадрового і науково-методичного забезпечення; створення умов щодо розвитку матеріально-технічної бази у рамках збереження, реконструкції та створення дитячо-юнацьких клубів, спортивних шкіл, класів та секцій з футболу на місцях.
- другий етап (2024-2025 р.): завершення роботи щодо створення сучасної системи дитячо-юнацького футболу в Бучанському Баришівському районі та її подальша реалізація, модернізація системи спортивної підготовки, розгортання широкомасштабної рекламної кампанії щодо

залучення дітей та юнаків до занять футболом та пропаганди здорового способу життя.

Напрями та цілі розвитку програми:

1. Вдосконалення системи управління футболом - створення умов ефективного функціонування системи управління.

2 Підйом масовості занять футболом - збільшення кількості тих, хто займається футболом, з 1% від загальної кількості населення в країні в 2014 році до 3-5% до 2025 року.

3 Зміцнення матеріально-технічної бази футболу - створення умов для якісної підготовки резерву для футбольних клубів та збірних команд, забезпечення комплексного вирішення проблем фізичного виховання та оздоровлення дітей, підлітків та молоді

4 Підтримка регіональних федерацій міжрегіональних об'єднань футболу, загальноукраїнських футбольних асоціацій та організацій - підняття престижу регіональних федерацій та міжрегіональних об'єднань футболу, загальноукраїнських футбольних організацій, підвищення їхньої ролі та відповідальності у розвитку футболу.

5 Упорядкування системи змагань, формування єдиного календарного плану змагань з футболу - оптимізація діяльності змагань, вдосконалення системи проведення змагань, забезпечення гарантій видовищної гри у футбол, безпеки проведення матчів

6 Удосконалення процесу комплектування та підготовки, збірних команд України.

7 Створення єдиної системи Української футбольної спілки підготовки підвищення кваліфікації фахівців у сфері футболу.

8 Підвищення якості та ефективності інформаційного забезпечення, взаємодія з електронними та друкованими органами засобами масової інформації - посилення інформаційного та пропагандистського впливу на підростаюче покоління за допомогою футболу, виховання потреби до здорового способу життя, боротьби з пияцтвом, наркоманією та іншими

негативними явищами, прищеплення національної, гордості до прапора та гімну України

9 Удосконалення науково-методичного та медико-біологічного забезпечення ДЮСШ сучасними зарубіжними та вітчизняними науково-методичними та медико-біологічними розробками.

10 Вдосконалення системи обов'язкового та добровільного страхування у сфері футболу, соціальний захист чинних членів збірних команд, тренерів та суддів.

11 Удосконалення системи суддівства та інспектування змагань.

Засоби досягнення поставленої мети

Засобами досягнення поставленої мети є такі програми перетворень: структурно-правові; організаційно-технічні; фінансово-економічні.

Під програмою структурно-правових перетворень розуміється комплекс заходів, спрямованих на створення оптимальної моделі вітчизняного футболу, що включає визначення відповідних кожному рівню футболу структурних елементів (організації, гравці, тренери, арбітри, адміністративні працівники і т. д.), розробка юридичних документів, що регламентують їх функціонування та опис функціонування.

Під програмою організаційно-технічних перетворень розуміється розробка спортивно-технічних показників, планування та організація заходів усіх видів забезпечення цих заходів (організаційно-технічного, нормативно-методичного та кадрового).

Під програмою фінансово-економічних перетворень розуміється визначення існуючих та нових джерел фінансування футболу.

Висновки до III розділу

Обґрунтували та експериментально перевірили ефективність використання методів технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі.

Реалізація програми нашого дослідження переконливо довела необхідність зменшення занять загальнокомандної форми з 46,8% до 14,5%,

на етапі формувального експерименту особливо на спеціально-підготовчому етапі, з одночасним збільшенням тренувальних занять за іншими формами.

Теоретично було обґрунтовано та розроблено методичні рекомендації щодо програми розвитку дитячо-юнацького футболу на прикладі Бучанської об'єднаної територіальної громади.

ЗАГААЛЬНІ ВИСНОВКИ

Аналіз літературних джерел дозволив узагальнити досвід теорії і практики з проблем фізичної підготовки футболістів. А також розкрити шляхи покращення рівня розвитку фізичних якостей футболістів. Фізична підготовка футболістів є одним із важливих процесів, від яких залежить активність і ефективність командних, групових і індивідуальних техніко – тактичних дій.

Підготовка юних спортсменів повинна базуватися на чіткій методиці тренування, що забезпечує становлення спортивної майстерності, зростання функціональних можливостей і їх максимальну реалізацію.

Технологія планування тренувального процесу - це сукупність методологічних і організаційно-методичних установок, що визначають на конкретний відрізок часу конкретні завдання, підбір, компоновку і порядок впровадження найбільш доцільних засобів, методів, організаційних форм, матеріально-технічного забезпечення занять.

Обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність використання методів технічної підготовки юних футболістів в навчально-тренувальному процесі.

Реалізація програми нашого дослідження переконливо довела необхідність зменшення занять загальнокомандної форми з 46,8% до 14,5%, на етапі формувального експерименту особливо на спеціально-підготовчому етапі, з одночасним збільшенням тренувальних занять за іншими формами, а

саме: групова не індивідуалізована форми з 20,4% до 25%; групова індивідуалізована з 8,9% до 10,6%; командна індивідуалізована з 6,3% до 10,1%; індивідуалізовано самотійна з 0% до 6,5%.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Актуальними напрямками подальших наукових досліджень є розвиток фізичної підготовки юних футболістів у відповідності до процесів розвитку сучасного футболу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко Т. До здоров'я дітей – компетентнісний підхід. Дошкільне виховання. –2014. № 11. – С. –20.
2. Андрущук Н.В. Рухливі ігри та естафети у фізичному вихованні молодших школярів./ Н.В. Андрущук, А.Д. Леськів, С.О. Мехоношин – Тернопіль, 2000. - 168 с.
3. Артюшенко А.О. Особливості формування швидкісних здібностей у підлітків різного віку. /Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: збірник наукових праць за редакцією Єрмакова С.С. -Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2005. - № 1. - С. 3-8.
4. Артюр В. М. Швидкоісно – силові можливості у баскетболістів різної кваліфікації / В. М. Артюр//Педагогіка, психологія та медико – біологічні проблеми фізичного виховання і спорту:[сб.наук.пр.під ред.С. С. Єрмакова]. – Харків, ХДАДМ (ХХАІ), 2002. - №21, - С. 6 – 9.
5. Базилевич Н. О. Розвиток швидкоісно-силових здібностей школярів старшої школи в процесі занять боксом / Н. О. Базилевич, І. В. Юрченко // Formation of innovative potential of world science : collection of scientific. - Tel Aviv : European Scientific Platform, 2021. - Vol. 2 . - P. 125-130.
6. Беретна Л. Місце рухливих ігор у системі фізичного виховання школярів // Здоров'я та фізична культура. – 2007. – №8. С.14-16.
7. Бистрова О. М. Світ культури (основи культурології): Підручник для вузів / О. М. Бистрова. – К. : ЮКЕА, – 2002. – 712 с.
8. Борейко М. М. Оптимізація фізичного виховання дітей 7–8 років засобами легкої атлетики : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту за спец. : 24.00.02 / М. М. Борейко ; Львівський держ. ін-т фізичної культури. – Львів, 2002. – 22 с.
9. Боберський І.К., Богданова О.С. Рухливі забави та ігри. Деякі проблеми морального виховання і розвитку школярів. Київ: Гардарика, – 2009. –311 с.

10. Борейко М. М. Оптимізація фізичного виховання дітей 7–8 років засобами легкої атлетики : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту за спец. : 24.00.02 / М. М. Борейко ; Львівський держ. ін-т фізичної культури. – Львів, 2002. – 22 с.
11. Васьков Ю. В. Уроки фізкультури в загальноосвітній школі. 1–4 класи (102 уроки для кожного класу) /Ю. В. Васьков, І. М. Пашков. – Х. : Торсінг, 2003. – С. 9–13.
12. Вольчинський А. Я. Вплив гри на підвищення рухової активності дошкільників / А. Я. Вольчинський, Н. О. Вольчинська, Я. А. Смаль // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. – Луцьк, 2013. – № 1 (21). – С. 144–148.
13. Гаврилюк В.О. «Кінезіопластика – новий науковий напрям у сфері здоров'я людини..» / В.О. Гаврилюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія No 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О.В. Тимошенка. –Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2023. – Випуск 3 (161). – С.54-58.
13. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник М. С. Герцик, О. М. Вацеба. – Харків : «ОВС», – 2005. – 240 с.
14. Гогін О.В. Легка атлетика: Навчальний посібник.– Харків: ОВС, 2009. — 395 с.
15. Дутчак М. В. Спорт для всіх в Україні: теорія та практика / М. В. Дутчак. – К. : Олімпійська література. –2009. – 279 с.
16. Дулібський А. В. Тенденції розвитку сучасного футболу / А. В. Дулібський // Практикум з футболу : [Науково-методичні аспекти тренування футболістів : матеріали II Всеукр. наук.- практ. конф.] – К., 2001. – С. 5 – 7.
17. Жуковський В. М., Москальова Л. Ю. Теорія і методика викладання предметів духовно-морального спрямування у середніх загальноосвітніх

зкладах. Навч. посіб. Острог: Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія». –2013 – 364 с.

18. Зубалій М. Д. Фізичне виховання учнів 10–11 класів: навч. посіб. / М. Д. Зубалій. –К., 2008. – 212 с.

19. Загорко В.В., Кулик Н.А. Сучасна технологія побудови тренувальних мікроциклів в тренувальному процесі футзалістів. Техніко-тактична підготовка у футзалі на етапі початкової підготовки. Цифрові технології в процесі підготовки спортсменів к умовах формального і неформального навчання: матеріали І міжнародної науково-прктична конференція відповід. ред. Д.В. Бермудес Суми СумДПУ імені А.С. Макаренка 2021 С –134.

20. Загорко В.В., Кулик Н.А. Побудова тренувальних циклів у футболі у залежності календаря змагань Актуальні питання підготовки спортсменів в олімпійських і не олімпійських видах спорту І всеукраїнська науково практична конференція відповід .ред. Д.В. Бермудес Суми СумДПУ імені А.С. Макаренка 2021 С.225 –229.

21. Іщенко О. С. Формування мотивації підлітків до занять фізичною культурою в умовах навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи : автореф. дис. .. канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 / Олеся Сергіївна Іщенко; МОНУ, НУФВСУ. – Київ. – 2016. - 22 с.

22. Іващенко, О., Шепеленко, Г. Порівняльна характеристика координаційної і силовій підготовленості учнів середніх класів. Теорія та методика фізичного виховання, (2), 22-30. Режим доступу: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2014.2.1096>.

23. Історичні аспекти розвитку тактики футболу : навч. посіб / Соломонко В. В. Лісенчук Г. А., Соломонко О. В., Молнар М. В. – Л., 2010. – 179 с.

24. Комплексна оцінка впливу занять футболом в умовах різних рухових режимів на морфофункціональний розвиток школярів 11-17 років: Автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02/В.П. Романюк; Харк. держ. акад. фіз. культури. - Х. – 2007. - 19 с.

25. Козіна Ж. Л. Теоретико-методичні основи індивідуалізації навчально-тренувального процесу спортсменів в ігрових видах спорту: автореф. дис. на

- здобут. наук. ступ. докт. наук з фіз. вих. і спорту: спец. 24.00.01 «Олімпійський і проф. спорт» / Козіна Жаннетта Леонідівна. - К., 2010. - 43 с.
26. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та молоді / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г.В. Безверхня. – К.: Олімпійська література. – 2011. – 224 с.
27. Концепція «Нова українська школи». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
28. Кузьменко Л.М., Приймак С.Г. Особливості розвитку фізичних якостей у бігунів на 400 м. /Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: збірник наукових праць за редакцією Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (XXIII). – 2005. - № 2. - С. 22-28.
29. Лоза Т.О., Затилкін В.В. Професійна підготовка майбутніх фахівців різних спеціальностей засобами фізичного виховання // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2020. С.115-117.
30. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів: [монографія]. – Д.: Інновація. – 2007. — 252 с.
31. Ніколаєнко В.В. Шляхи вдосконалення організації змагань у дитячо-юнацькому футболі / В.В. Ніколаєнко // Молодіжний науковий вісник (фізичне виховання і спорт). Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки, – Луцьк.– 2013.– Вип. 12. – С. 76–85.
32. Папуша В. Г. Теорія і методика фізичного виховання у схемах і таблицях: Навчальний посібник / В. Г. Папуша. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 128 с.
33. Павлова Ю. Оздоровчо-рекреаційні технології та якість життя людини : монографія / Юлія Павлова. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 356 с. ISBN 978-617-7336-04-3.

34. Перцухов А. Порівняльний аналіз індивідуальних техніко-тактичних дій футболістів різної кваліфікації / Андрій Перцухов // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2009. – Вип. 13., т. 1. – С. 226 – 231.
35. Позерко Р. І. Особливості техніко – тактичної підготовки волейболістів у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / Р. І. Позерко, В.І. Проненко. - Режим доступу: <http://slavutajournal.com.ua/arxivnomeriv/slavuta-vipusk-4-5-2011/>.
36. Приступа Є. Рекреаційні ігри / Є. Приступа, О. Жданова, П. Мартин // Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Приступа Є. Н., Жданова О. М., Линець М. М. [та ін.] ; за наук. ред. Євгена Приступи. – Дрогобич : Коло, 2010. – Ч. 2, розд. 4. – С. 276 - 305.
37. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [Електронний режим] / Указ Президента України № 42/2016 // Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/42/2016>.
38. Рибалко П.Ф. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до подальшої фахової діяльності // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. Журнал – Суми: 2019., № 9 (93)
39. Рибалко П. Ф., Самохвалова І. Ю. Аналіз розвитку рухових здібностей студенток закладів вищої освіти засобами спортивних ігор у процесі секційних занять. Modern researcher in psychology and pedagogy: Collectivemonograph -Riga: Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2020. 428 p. С.333-352.
40. Столітенко Є.В. Фізичне виховання учнів 1-11 класів у процесі занять футболом : посібник / Є.В. Столітенко. – К. : Федерація футболу України ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України ; Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, 2011. –297 с.
41. Теорія і методика фізичного виховання: Том 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання / Т.Ю. Круцевич. – К., 2018. – 392 с.

47-53.

42. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

37. Фізичне виховання: проблеми та перспективи: монографія за загальною редакцією проф. Г. П. Грибана. – Житомир: Рута. – 2020. 384 с.

43. Футбол: навч. прогр. для дитячо-юн. спорт. шк., спеціалізов. дит.-юн. шк. олімп. резерву та шк. вищої спорт. майстерності / Держ. ком. Укр. з питань фіз. культури і спорту [та ін.; В. Г. Авраменко, О. Є Бобарико [та ін.]; відп. за вип. В. Г. Свинцова]. - К., 2003. – 105 с.

44. Чорнобай І.М., Борейко В.І. Теоретичні аспекти розвитку різновидів швидкості юних футболістів / Сучасні проблеми розвитку теорії та методики спортивних ігор: Збірник наукових статей. Випуск 1.-Львів, 2006.-С. 58-66.

45. Talente Fordern Und Fördern : Konzepte und Strukturen vom Kinder- bis zum Spitzenfußball / Deutscher Fussball-Bund.– Munster : Philippka-Sportverlag, 2009.– 78 s.

.

.

